[1]स्त्रीहता-स्त्रिहता-ब्रह्मबन्धूहता-ब्रह्मबन्धुहता, [2]लक्ष्मीहता, [3]विदुषिहता-विदुषीहता-श्रेयसीहता-श्रेयसिहता, विद्वद्धता-श्रेयोहता, [4]महद्धता, [5]अन्तर्हत्य, [6]कणेहत्य-मनोहत्य, [7]घात्य:-वध्य:, [8]ब्रह्महत्या-असिहत्या, [9]अश्वहत्या, '[10]हत्याशतं पानसहस्रम्' (श्रुति:) [11]घनाघन:, [12]शत्रुह:, [13]दार्वाघाट:,

---

1. 'नद्या: शेषस्यान्यतरस्याम्' (6-3-44) इति ह्रस्वविकल्प: ।
2. 'कृन्नद्या: प्रतिषेध:' (वा. 6-3-44) इति प्रतिषेधान्न ह्रस्व: ।
3. 'उगितश्च' (6-3-45) इति पूर्वपदस्य ह्रस्वविकल्प: । विद्वच्छ्रेयसो: पुंवद्भावोऽपि **वृत्तिकार**वचनादत्रेति बोध्यम् ।
4. महच्छब्दस्यापि पुंवद्भावोऽत्र **आत्रेयेणो**क्त इति **माधव:** ।
5. '**अन्तर**परिग्रहे' (1-4-65) इति 'अन्तर्' इत्यस्य गतित्वम् । 'कुगतिप्रादय:' (2-2-18) इति समासे ल्यपि 'वा ल्यपि' (6-4-38) इति व्यवस्थितविभाषा-विज्ञानात् नान्तानिटोऽस्य धातोर्नकारलोपो नित्य: । **अन्तर्हत्य** मध्ये हत्वा **इत्यर्थ:** । परिग्रहार्थे तु '**अन्तर्हत्वा** मूषिकां गत: श्येन:' इत्यत्र न गतित्वम् । तेन न ल्यप् । स्वभावादयं योग: **हन्ति**विषयक: ।
6. 'कर्णेमनसी श्रद्धाप्रतीघाते' (1-4-66) इति कर्णे, मनसि इत्यनयो: गतित्वम् । सप्तम्यन्तप्रतिरूपके इमे । पूर्ववत् समासे ल्यप् । कर्णेशब्दोऽभिलाषार्थक:, मन-सिशब्दोऽपीति **न्यासपदमञ्जर्यौ** । '**कर्णेहत्य मनसिहत्य** वा पय: पिबति ।' अभिलाषनिवृत्तिपर्यन्तं पय: पिबतीत्यर्थ: । निरुक्तभिन्नार्थत्वे तु **कर्णे हत्वा, मनसि हत्वा** इत्येव । इदमपि सूत्रं स्वभावात् **हन्ति**विषय एव प्रवृत्तम् ।
7. '**हनो** वा **वध** च' (वा. 3-1-97) इति कर्मणि यत्, प्रकृतेर्वधादेशश्च । **वध्य:** वधकर्मीभूत: । पक्षे ण्यति, कुत्वे तकारे च **घात्य:** । दिगादित्वात् (4-3-54) यतैव सिद्धमिति **भगवान् कात्यायन:** ।
8. '**हन**स्त च' (3-1-108) इति भावार्थे सुप्यनुपसर्गे उपपदे **हन्ते:** क्यप् । नकारस्य तकारश्च । एवं **भ्रूणहत्या** इत्यादिकमपि । स्त्रीत्वं स्वभावात् ।
9. **अश्वहत्या**शब्दोऽपि पूर्ववत् **हन्ते:** क्यपि नकारस्य तकारादेशे सिद्ध: । **केचिन्नेदं** पठन्तीति **माधव:** ।
10. अत्र श्रुतिवाक्ये छान्दसत्वात् निरुपपदादपि **हन्ते:** क्यप् इति **माधवीये** स्पष्टम् ।
11. '**हन्ते**र्घत्वं च' (वा. 6-1-12) इति वचनात् हन्ते: पचाद्यचि द्वित्वम्, पूर्वोत्तर-खण्डयोर्घकारो हकारस्य, पूर्वखण्डे आक् आगमश्च । '**घनाघन:**=वर्षुकमेघ:, हन्ता च' इति **प्रक्रियासर्वस्वम्** । 'घनाघन: क्षोभणश्चर्षणीनाम्' (तै. सं.4-6-4-1) ।
12. शत्रुं वध्यात् इत्याशीरर्थे गम्ये 'आशिषि **हन:**' (3-2-49) इति कर्मण्युपपदे डप्रत्यय: । डित्त्वात् टिलोप: । एवं **तिमिरह:, अरातिह:** इत्याद्यपि ।
13. '**दारवाहनो**ऽण् अन्तस्य च ट: संज्ञायाम्' (वा. 3-2-49) इति दारुशब्द उपपदे आङ्पूर्वात् **हन्ते:** कर्तरि अण्, नकारस्य टकार:—संज्ञायाम् । अन्त्यस्य प्रत्ययस्य णित्त्वात् धातोर्घ: । **दार्वाघाट:** पक्षिविशेष:, यस्य चञ्चूरुभयत्र प्रतिरूढा कुद्दालवत् । अन्यत्र तु **दार्वाघात:** इत्येव ।